

B. MAHALLİ İDARE

1. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ANTALYA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

a. Genel Bakış

İlimizde Antalya Belediyesi yakın tarihte, ilimiz Kazım Özalp Caddesi (Kapalı Yol) üzerinde, Kışlahan Otel ile Müsellim Camii karşısında halen "Büyükşehir Belediyesi İş Merkezi"nin olduğu yerde yıkılmış olan binada, uzun yıllar hizmet verdikten sonra, Karaalioğlu Parkı girişindeki şu anda hizmet verdiği yukarıdaki

resimde görülen binaya taşınmıştır.

1988 yılında 3508 Sayılı Kanun gereği Kayseri, Diyarbakır ve Erzurum ile birlikte Büyükşehir statüsüne kavuşan belediye, merkezde Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı alt Kademe Belediyelerine ayrılarak; o tarihten sonra yetki ve görev sınırları, personel, araç gereç ve vb. ekipmanları bakımından da adı geçen üç alt kademe belediyelerine bölünmüştür.

Halen faaliyette bulunduğu ana hizmet binası ve müştemilatlarının yetersiz olması nedeniyle, ilimiz Yüksekalan Mahallesi Yener Ulusoy Bulvarı üzerinde, Andızlı Mezarlığının bitişiğinde yeni yapılmakta olan hizmet binası inşaatının yapımı halen devam etmektedir. Adı geçen modern ve geniş olacağı görülen bina hizmete açıldığında Antalya Büyükşehir Belediyesi, çoğu birimleri ile birlikte hizmet verme imkanı na kavuşmuş olacaktır.

Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası

İlimizde Büyükşehir Belediyesi dışında; 19 İlçe Belediyesi ve 50 adet Belde Belediyesi de sınırları içerisinde halkımıza hizmet vermektedir.

(Bkz.)- Belediyelerle ilgili olarak kitabımızın, "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI-A.MÜLKİ İDARE-2.İLÇELER" ve "1.Cilt-VI-İDARİ YAPI-B.MAHALLİ İDARE-2.İLÇE VE BELDE BELEDİYELERİ VE MUHTARLIKLAR" bölümünden de incelenebilir.

b. Tarihçe³⁹⁴

Osmanlı Devleti'nde modern anlamda ilk belediye teşkilatları, 1864'te çıkarılan Vilayet Nizamnamesi ve ardından yapılan yeni düzenlemelerle birlikte "Şehreminlik" olarak ortaya çıkmıştır. Yapılan düzenlemelerle ülkenin tamamında kurularak yaygınlaştırılan belediye teşkilatı, Antalya'da ilk kez 1868'de oluşturulmuştur.

Şehreminlik olarak oluşturulan belediye teşkilatı, özellikle yerel yönetimlerin gelişmesi açısından ilk adımı oluşturmaktaydı. Antalya Şehreminliği'ne (Belediye Başkanlığı'na) ilk kez Muhasebeci Abdullah Efendi, muavinliğine (yardımcılığı) ise Cemal Bey getirilmiştir.

1880 yılında Antalya Belediye Başkanlığı'na Hacı Mehmet Sait Efendi, 1888'de Ömer Lütfü Efendi ve 1899'da Dizdarzade Rıza Bey getirilmiştir. Bu dönem içerisinde belediyeciliğin başlıca görevleri arasında temizlik ve çevre düzenlemesi, yol yapım ve onarımı bulunmaktaydı. Antalya Belediyesi, sağlık alanındaki işleri ise bir doktor, bir aşı memuru ve bir eczacı ile yürütmekteydi. Ayrıca şehirde bir de cezahane bulunmaktaydı.

1906 yılından sonra sırasıyla Ömer Lütfü Efendi (1906), Mustafa Efendi (1908), Münir Efendi (1911), Rıza Bey (1912), Ziya Bey (1915), Ömer Lütfü Efendi (1916), Mustafa Bey ile Hasan Bey (1919), Kahramanzade Hacı Said Efendi (1920), Antalya Belediye Başkanlığı görevini yürütmüşlerdir.

Belediye'nin en önemli hizmetlerinden bir diğ-

ri, Kurtuluş Savaşı sırasında, saat kulesi ile iskele yolunun yapılmasıdır. Görüldüğü üzere, şehrin bayındırlık hizmetlerinde önemli rol oynayan belediye, Düden Çayı'ndan su taşınmasını sağlayan kanalların bakımını da gerçekleştirmiştir.

Cumhuriyet döneminde, Antalya Belediyesi'nin günümüz belediyecilik anlayışını yansıtmaya başladığını söyleyebiliriz. Antalya'da Cumhuriyet'in ilk Belediye Başkanları Şeramezade Zeki Bey ile Zühtü Beyzade Hasan Bey'dir (1926). Temizlik konularında etkin olabilmek için satın alınan çöp arabaları ile sulama aracı, ihtiyaca cevap vermeleri için atılan önemli adımlardır.

1928 yılına gelindiğinde Antalya Belediyesi'nin mevcut araç gereçlerinin yanında 10 dönüm arsası, 10 yataklı bir dispanseri, bir mezbahanesi, 45 dükkanı, birer arasöz, motopomp, tekerlekli ve tekerleksiz tulumba, 11 itfaiye personeli, 24 müstahdem ve 15 memuru bulunmaktaydı. Belediyenin bu hizmetleri yürütebilmesi içinde yılda 24.910 lira harcama yapılıyordu.

Baktığımızda bu dönem Belediye Başkanlığı görevini, 1927'de Tosun Hakkı Efendi'nin kısa süren başkanlığının ardından, Dr. Ali Galip (Kahraman) Bey'in üstlendiğini görmekteyiz. Ali Galip Bey, başkanlığı, Ekim 1930 seçimlerinde Karakaşzade Hüsnü Bey'e (Karakaş) devretmiştir.

Hüsnü Bey'in göreve geldikten sonra, kendisine yapılan müracaatlar neticesinde, üzerinde durduğu en önemli konu, şehrin ferah ve havadar bir yapıya kavuşturulması girişimidir. Antalya halkının Kaleiçi'ndeki yüksek surlar nedeniyle rüzgar alamadıklarını ve sıkıntı çektiklerini belirtmeleri üzerine Antalya'daki surların yıkımına başlandı. Yine aynı doğrultuda Kalekapısı'ndaki yollar genişletilmiş, genişletme esnasında yolun her iki tarafında yıkılan ahşap evlerin yerine betondan yeni dükkanlar yapılmıştır. Bugünkü Belediye İşhanı'nın bulunduğu -şu anda Vakıflar Bölge Müdürlüğü- yere 1934'te inşa edilen Kasap Halil, şehirdeki kasapların toplanarak tek bir merkezde birleşmesini sağladı. Halk arasında "Yeni Çarşı" şeklinde kendine isim bulan bu yeni dükkanlar, Kalekapısı'nın çehresini

394- www.antalya.bel.tr

değiştirmiş ve burayı bir alışveriş merkezi görünümüne sokmuştur. Ayrıca 1933 yılında bir sulama arabası, 6 çöp arabası alan belediye, 2 memur ve 20 de işçi istihdam etmiştir.

1934 seçimlerinde Antalya'nın yeni Belediye Başkanı olarak Şerafettin Bey seçilmiştir. Ancak kısa bir süre sonra istifa etmesi üzerine, yerine Lütfü Gökçeoğlu getirilmiştir. Gökçeoğlu döneminde Antalya'da imar faaliyetleri hız kazanmıştır. Ali Çetinkaya Caddesi ile Atatürk Caddelerinin düzenlenmesi ve genişletilmesi, Muratpaşa Camii civarındaki mezarlığın kaldırılması, hayvan ve tahıl pazarı için yeni yerlerin belirlenmesi, 1935 yılı ile birlikte ön plana çıkan en önemli bayındırlık hareketleridir. Bunların dışında bir fenni mezbaha ile altı umumi tuvaletin yapımı, buz fabrikasının alınması, İtfaiye teşkilatının ıslahı, Belediye, Tophane ve Hatay parklarının inşası ve çevre düzenlemesi belediyenin faaliyetleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Belediye Başkanı Lütfü Gökçeoğlu, başkanlığı döneminde Antalya için önemli bir ilki gerçekleştirmiştir. Belediye üyelerine bir "Sıhhi Zabıta Talimatnamesi" hazırlatarak, 10 Haziran 1936'da yürürlüğe koymuştur. Ayrıca her yıl, bir önceki belediye bütçesinden artan paranın sağlık işleri için kullanılması kararı, 1933'te uygulamaya konulmuştu ve Antalyalıları memnun eden bir gelişme idi.

Lütfü Gökçeoğlu, Ekim 1942 seçimlerinde Antalya Belediye Başkanı olarak yeniden seçilmiştir. Yeni dönemdeki imar faaliyetleri olarak Karaalioğlu Parkı'nın yapımı, Şarampol Caddesi düzenlenmesi, Tophane Parkı ile Hatay Parkı'nın Antalya'ya kazandırılması, yeni halk pazarlarının kurulması ve belediye fırınlarının açılması karşımıza çıkmaktadır.

O dönemlerde başkanlık yapanlardan özellikle Dr. Burhanettin ONAT'ın, Antalya'nın turizm yönünden dünya ülkelerine tanıtılması için yaptığı çalışmalar kayda değerdir. 1960 İhtilali ile birlikte göreve gelen Turgut KILIÇER ve Nuri TEOMAN, valilik görevlerinin yanı sıra belediye başkanlığı görevini de yürütmüşlerdir.

1963-1968 ve 1968-1973 yılları arasında iki dönem belediye başkanlığı görevini yürüten Dr. Avni Tolunay, Antalya'nın simasını değiştiren diğer bir isimdir. Antalya'nın en küçük sokakları dahi betonla kaplanmış ve Antalya toprak yollardan kurtulmuştur. Ayrıca Dr. Burhanettin Onat ile başlayan Antalya'nın dünya turizminin başkenti olma yarışı bu dönemde de sürdürülmüştür. Tolunay, yurt içi ve yurt dışı girişimlerle Antalya'nın tanıtılmasına hız vermiştir. Yine belediye etkinlikleri içerisinde Antalya Festivali'nin dahil edilmesi ve festivale 1963 yılında Ulusal Film Yarışması'nın eklenmesi Antalya'nın bu yönde de tanıtılmasını sağladı. Belediye yönetiminin festival programına eklediği, her yıl üç Alman çiftin evlendirilmesi ve toplu sünnet törenleri gibi faaliyetler, halkla bütünleşmeyi sağ-

layan önemli hamlelerdir.

Tıpkı Av. Avni Tolunay gibi iki dönem belediye başkanlığı yapan Av. Selahattin Tonguç (1973-1977, 1977-1980) da özellikle kültürel alanlardaki başarılarla kendini göstermiştir. Sanatsal etkinliklerle Antalya Festivali'nin çok boyutlu olmasını sağlayan Tonguç yönetimi, imar alanlarında da şehrin geniş bulvarlara, caddelere sahip olmasını sağlamıştır.

12 Eylül 1980 İhtilali sonrasında Antalya'da Şerafettin Mihçikan (1980-1981), Nuri Teoman (1981-1983), Kenan Aktekin (1983-1984) Belediye Başkanı olarak görev yapmışlardır. Yener Ulusoy (1984-1987) ve Metin Kasapoğlu'dan (1987-1989) sonra Antalya Belediye Başkanlığı'na Av. Hasan Subaşı iki kez seçilmiştir (1989-1994, 1994-1999).

Antalya Belediyesi, Av. Hasan Subaşı döneminde (1994) "Büyükşehir Belediyesi" haline gelmiş ve alt kademe belediyeleri olarak Muratpaşa, Kepez ve Konyaaltı Belediyeleri oluşturulmuştur.

Av. Hasan Subaşı'dan sonra Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı olarak görev yapan Dr. Bekir Kumbul (1999-2004), başkanlık görevini 2004 Nisan'ında Sayın Menderes Türel'e devretmiştir.

10.07.2004 tarihinde kabul edilip, 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla birlikte 11 yeni ilk kademe belediyesi daha sorumluluk alanlarına dahil olmuş ve toplam 14 ilk kademe belediyesi bulunan bir Büyükşehir Belediyesi haline gelmiştir.

c. Bağlı Başlıca Hizmet Birimleri

1. Genel Sekreter Ve Yardımcılıkları
2. Asat Genel Müdürlüğü
3. İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı
4. Ulaştırma Dairesi Başkanlığı
5. Fen İşleri Dairesi Başkanlığı
6. İtfaiye Dairesi Başkanlığı
7. Zabıta Dairesi Başkanlığı
8. Kültürel Ve Sosyal İşler Dai. Başkanlığı
9. Çevre Koruma ve Kont. Dai. Başkanlığı
10. İnsan Kaynakları ve Eğt. Dai. Başkanlığı
11. Mali Hizmetler Dai. Başkanlığı
12. İşletme İştirakler Dai. Başkanlığı
13. Destek Hizmetleri Dai. Başkanlığı
14. Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı
15. Sosyal Hizmetler Dai. Başkanlığı
16. Yazı İşl. ve Karar. Dai. Başkanlığı
17. AB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü
18. Kent Müzesi Koodinasyon Birimi
19. Kent Konseyi Koor. Bürosu
20. Sivil Savunma Uzmanlığı

Antalya Töptancı Hali (Uçaktan)

d. Bağlı Başlıca Hizmet Mekanları ve Yapılan Çalışmalar

1. Töptancı Hali

İşlem hacmi itibarı ile Türkiye'nin yaş sebze ve meyve ticaretinin büyük bir kısmını karşılayan Antalya Büyükşehir Belediyesi Töptancı Hal Kompleksi, yaklaşık 480 dönüm arazi üzerine kurulmuş ve 30 Temmuz 1996 tarihinde hizmete açılmıştır. Zabıta Dairesi Başkanlığına bağlı Töptancı Hal Şube Müdürlüğü'nce işletmesi yapılan Töptancı Hal Kompleksi, üreticilerimize ve yaş sebze ve meyve ticaretini meslek edinenlere 7 gün 24 saat hizmet vermektedir.

Bu kompleks içerisinde toplam 782 adet işyeri bulunmaktadır.

Tel:(0242) 338 01 01- Faks:(0242) 338 01 01

2. Otogar

29 Ekim 1996 yılında hizmete açılan Antalya Otogarı, yaklaşık 235.000 m² yeşil alan içinde yer alan ve 20 bin metre kare kullanım alanına sahip bulunmakta ve Büyükşehir Belediyesi İşletme ve İştirakler Daire Başkanlığı Terminal Şube Müdürlüğü tarafından yönetilmektedir.

Terminalin bir bölümünden Antalya'nın ilçe ve köylerine de otobüsler kaldırılmaktadır. Modern bir mimariyle yapılmış olan terminal, günün her saatinde oldukça kalabalık ve hareketlidir.

Otogar içinde kırsal ve şehirler arası terminal binaları ile idare binası, 2 adet benzinlik ve bakım atölyesi, 2 adet trafo ve 1500 metreküplük su deposu yer almaktadır. Terminalin giriş ve çıkışlarında otobüs ve binek araçlar hiçbir şekilde karşılaşmadığından, trafik düzeni açısından büyük bir rahatlatma sağlanmakta, halkın da takdir ettiği 25 dk.ya kadar otomobil girişlerinden ücret alınmamaktadır.

Kırsal terminal binası içinde 18 adet bilet satış gişesi ve 4 adet şirket bürosu yanında lokanta, kafeterya, 3 adet büfe, bay-bayan ve bedensel engelli wc birimleri yer almaktadır. Şehirlerarası terminal binasında ise; 50 adet bilet satış gişesi, 60 adet şirket bürosu, kafeterya, lokanta, 8 adet büfe, mağaza, bay-bayan ve bedensel engelli wc birimleri, mescit, jandarma ve polis kontrol noktaları, banka, PTT, döviz büroları, doktor muayenehanesi ve eczane, lostra, terzi, kiralık oto, turizm danışma ve kargo birimleri bulunmaktadır.

Otogarda binek araç ve otobüs girişleri bilgisayarlı kontrol edilmekte, 65 adet kamera ve monitörler ile tüm bina ve çevre denetlenmektedir. Enformasyon geliş ve gidiş panelleri ve TV monitörlerinden her türlü geliş ve gidiş yolcular tarafından takip edilebilmektedir. Ayrıca tesis; cctv, müzik, anons, acil anons, yangın ihbar sistemleri ile donatılmış, tüm bina mahalleri sıcak-soğuk klimatize edilmiştir. 300 araçlık binek otoparkı ve 200 araçlık otobüs parkı, dış alandaki göleti ve iç bahçeleriyle Antalya Otogarı kente ayrı bir prestij sağlamaktadır.

Tel:(0242) 331 12 58- Faks:(0242) 331 12 59

Antalya Otogarı

Antalya-Kaleiçi Yat Limanı

3. Kaleiçi Yat Limanı

Mülkiyeti Hazineye ait olan Kaleiçi Yat Limanı 05/12/2001 tarihinde 10 yıllık süre ile Antalya ili Defterdarlığından kiralanmıştır. Halen Antalya Büyükşehir Belediyesi İşletme ve İştirakler Daire Başkanlığına bağlı Yat Limanı İşletme Müdürlüğü tarafından yönetilmektedir.

İşletme 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanununun 37. Maddesinin A fıkrasının 4 numaralı bendi uyarınca düzenlenen Yat Turizmi Yönetmeliği, Antalya Büyükşehir Belediyesi Yat Limanı İşletme Yönetmeliği, 5216 sayılı Büyükşehir Yasası ve diğer Belediye gelirleri ile ilgili yasalar çerçevesinde hizmet vermektedir.

Halen Yat Limanında yıllık bağlama sözleşmesi olan 46 adet yat bulunmaktadır. Ayrıca 2004 Yılında 125 Yabancı 130 TC bayraklı yat, limanda konaklamıştır. Yat Limanı'nda sağlanan hizmetler şunlardır :

-24 saat vardiya sistemi ile yatlarla giriş ve çıkışlarında palamar, elektrik ve su, wc, duş üniteleri ile hizmet verilmesi

-Deniz hava tahmin raporlarının günlük olarak ilan tahtasına konularak yatçılara bilgi sağlanması, fırtına ihbarlarının yazılı ve sözlü olarak iletilmesi,

-Hava muhalefetlerine göre gerekli durumlarda, denizde can ve mal emniyetini sağlamak üzere limanda gerekli önlemlerin alınması,

-Çevre temizliği, yatlara evsel atık, sintine ve katı atık toplama hizmetleri verilmesi,

- Kaleiçi Park ve bahçelerinin bakım ve onarımlarının yapılması.

Tel:0242) 248 45 30- Faks:(0242) 249 54 55

Antalya-Kaleiçi Yat Limanı

4. Hayvanat Bahçesi

Antalya Hayvanat Bahçesi, İlimiz Kepez İlçe sınırları dahilinde Kepezaltı Piknik sahası içerisinde 330 dönüm arazi üzerinde kurulu olan tesiste 87 türde 765 adet hayvan bulunmaktadır.

Hayvanların bakımı, beslenmesi, sağlıklarının korunması ve barınmaları Çevre Koruma Daire Başkanlığına bağlı Hayvanat Bahçesi Şube Müdürlüğü tarafından sağlanmaktadır.

Hayvanat Bahçesini 2004 yılı içerisinde 105.297 kişi biletli, 20.353 ücretsiz öğrenci olmak üzere toplam 125.650 kişinin ziyaret ettiği tesiste bulunan hayvan grupları şunlardır:

Hayvan Grubu	Türü	Adedi
Falconiformes (Gündüz yırtıcı kuşlar)	3	10
Strigiformes (Gece yırtıcı kuşlar)	1	1
Ciconiformes (Leylekgiller)	2	10
Anseriformes (Ördekgiller)	11	103
Galliformes(Tavuk, Sülün, Keklik, Martı vs.)	25	369
Colimbiformes (Güvercinler)	4	81
Gruiformes (Turnalar)	1	2
Pelecaniformes (Pelikanlar)	1	1
Psittaciformes (Papağanlar)	6	16
Passeriformes (Ötücü kuşlar)	2	22
Struthioniformes (Afrika devekuşu)	1	2
Primates (Maymunlar)	2	5
Lagomorpha (Tavşanlar)	4	23
Caniade (Köpekler)	4	14
Uruidae (Ayılar)	1	5
Feliade (Kedigiller)	1	1
Hippomopha (At, Eşek)	3	9
Artiodactyla (Çift tırnaklılar)	12	85
Crocodylia (Timsahlar)	1	3
Sguamata (Yılanlar)	2	3

Antalya Hayvanat Bahçesi'nde, yurdumuzda ve dünyanın değişik bölgelerinde yaşayan, değişik hayvan türlerini temin ederek, tanıtmanın yanı sıra şu hizmetler verilmektedir :

- Nesli tükenmekte olan hayvanların Hayvanat Bahçesine kazanımlarının yapılarak bakımlarını, korunmalarını ve nesillerinin devam etmesi için üremelerini sağlamak.
- Hayvanat Bahçesinde bulunan evcil veya evcilleşebilecek bazı hayvan türlerini üreterek damızlık olarak halkımızın hizmetine sunmak.

- Doğada nesilleri gün geçtikçe azalan av hayvanlarını fazla miktarda üreterek, doğal ortamlarına bırakmak.

- Yanlış avlama sonucu yaralanan veya hastalanan vahşi hayvanların tedavileri ve bakımları yapıldıktan sonra tekrar doğal ortamlarına bırakılmasını sağlamak.

Tel:0242) 332 32 32- Faks:(0242) 249 52 15

5. AKM ve Cam Piramit Kültür Merkezleri

(Bkz.) Kitabımızın "2.Cilt-VII-SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL YAPI-14. KÜLTÜR VE TURİZM-A-Kültürel Yapı-3.Kültür Merkezi Ve Salonları" kısmından, ayrıntıları ile inceleyebilirsiniz.

6. Büyükşehir İş Merkezi

7. Eski Otogar Yerine Yapılmakta Olan İş Merkezi

Tayus Kuşu
(Foto: www.kumluca-bld.gov.tr)

Eski Otogar Yerine Yapılan İş Merkezi-
15/09/2008-(Foto: A.Kerim ATILGAN)

Kınalı Keklik

Düden Şelalesi- Antalya 2008

8. Düden Şelalesi

İlimiz Kepez İlçe sınırları içerisinde Varsak Mahallesi (Beldesi)nde bulunan ve idaresi daha önce DSİ Bölge Müdürlüğü yetkisinde iken, Antalya Büyükşehir Belediyesine devredilmiş bulunmaktadır.

Düden Şelalesi'nin çeşitli kaynaklarda, İskender Şelalesi ve Yukarı Düden Şelalesi olarak da geçmektedir. Aynı zamanda halk arasında Düdenbaşı Şelalesi diyenler de vardır ³⁹⁵.

Eski Antalya-Burdur yolunun yirmi sekizinci kilometresinde, Kırkgözler'in otuzuncu kilometresinde Pınarbaşı adında iki büyük karstik kaynak çıkmaktadır. Suyu bol bu iki nehir kısa bir akıştan sonra birleşerek Bıyıklı Düdeni içinde kaybolur. Bıyıklı Düdeni'nde kaybolan su, ondört kilometre kadar yerin altında gittikten sonra Varsak çöküntüsünün bir ucundan çıkar, çok kısa bir akıştan sonra çöküntünün öbür ucundan tekrar batır. Varsak'ta kaybolan su iki kilometre kadar yeraltı akışından sonra Düdenbaşı'nda yeryüzüne çıkar.

Yüzeyden hiç su akmadığı günlerde bile Düdenbaşı Şelalesinin altından saniyede en az on metre küp su yüzeye çıkar. Bu suyun maksimum debisi doksan dört metre küp, ortalaması ise saniyede 15-16 m³'tür. Düdenbaşı'nda yukarıdan şelale yaparak akan su, Kepez hidroelektrik santralından gelen sudur.

Düdenbaşı'ndan sonra Koyunlar regülatöründe, iki ana kanala ayrılan Düden Çayı, dokuz kilometre sonra Antalya'nın doğusunda kırk metre yüksekliğinin

deki traverten bir eşikten şelale yaparak Akdeniz'e dökülür.

9. Yeni Mahalle Kültür ve Sanat Merkezi

Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından Kepez İlçesi Yenimahalle'de yaptırılan Kültür ve Sanat Evi 1250 metre kare kapalı alana sahip bulunmaktadır. Te-siste; Fuaye ve Sergi Salonu, Yönetim, Kitaplık, Arşiv, Muhtar Odası, Sağlık Odası, Derslikler, Kültür Evi Salonu ve Sahnesi gibi üniteler bulunuyor.

Eğitim Şube Müdürlüğü tarafından yönetilen Kültür ve Hizmet Evi, kentlilik bilincinin geliştirilmesi, bölge sakinleri arasında sosyal dayanışmanın sağlanması, işsizlere meslek edindirecek, insanların beceri ve yeteneklerini geliştirecek kursların düzenlenmesi, her kesimden insanın eğlence, dinlenme, okuma, spor, kültür, sağlık gibi gereksinimlerinin karşılanması için gerekli olan altyapıya sahiptir.

Yılın 365 günü hizmet verecek 350 kişilik çok amaçlı salonunda her türlü gösteri, tiyatro, sinema, konser etkinlikleri yapılmakta. Sağlık Odası'nda koruyucu sağlık hizmetleri verilirken, dersliklerinde öncelikle çevredeki binlerce okur yazar olmayan vatandaşa okuma yazma öğretiliyor; meslek ve iş öğretmeye yönelik kurslar, bilgisayar, yabancı dil, resim kursları açılmaktadır.

Semt Evi'nde ASAT ve AKEDAŞ'ın vezneleri de yakın çevreye hizmet vermektedir.

395- **Kaynak: <http://www.varsak.bel.tr-10/10/2008>

10. Eski Doğu Garajı -(Festival Çarşısı)-na Yapılmakta Olan Çok Amaçlı ve Temalı İş Merkezi

11. ABT - Antalya Büyükşehir Belediye Tiyatrosu

Antik çağlardan bugüne ayakta kalabilmiş birçok muhteşem tiyatro yapısını barındıran kentimizde, 1983 yılından bu yana kesintisiz faaliyet gösteren "Antalya Büyükşehir Belediye Tiyatrosu", bugün de seyircinin yoğun ilgisiyle çalışmalarını sürdürmektedir.

ABT, dünden bugüne tutarlı bir sanatsal görüşle, hedeflerini ve amaçlarını geniş tutarken gücünü, oyuncu ve seyircisiyle kendi kaynaklarından almıştır.

ABT'de bugüne kadar 200'e yakın kişi, oyunculuk, yönetmenlik, müzik, tasarım ve teknik gibi tiyatro sanatıyla ilgili alanlarda görev yapmıştır.

Tel:(0242) 249 53 20- Faks:(0242) 249 53 25

12. İsmail Baha Süreksan Konservatuvarı

Eski ASAT binasının fiziki yapısının yenilenmesiyle son derece modern koşullara kavuşan Konservatuvar 1350 m²'lik bir kullanım alanına sahip 12 sınıf, 3 icra heyeti odası, 1 öğretmenler odası, 8 idari oda, 1 kütüphane, 1 arşiv odası, 1 kantin, 4 WC, 1 depo, 1 hizmetli odası ve bilgi işlem odasının yer aldığı Konservatuvar binası en son teknoloji ve teknik imkanlarla

Kalekapısı-Seksek Oyun Figürü-(Foto: A.Kerim ATILGAN)
20.10.2008 tarihinden itibaren yeni yerinde hizmetine devam etmektedir. Duvarları ve kapıları çift kat izolasyonlu, camları ses geçirmez özelliğe sahip binanın tümü son model ürünlerle dizayn edilmiştir.

Tel:(0242) 248 33 21- Faks:(0242) 248 83 66

13. Asmek Kursları

Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ücretsiz Antalya Sanat ve Meslek Eğitimi Kurslarına (ASMEK), bugüne kadar 90 farklı branşta toplam 35 bini geçen kursiyer katılmıştır.

Karşıyaka, Haşim İşcan ve Konyaaltı başta olmak üzere, Kentimizin dört bir yanına yayılmış 8 farklı kurs merkezinde ASMEK Kurs Merkezi'nde açılan kurslarda; bilgisayar, el sanatları vb. birçok kursun yanında, takıdan mefruşata el emeği göz nuru ürünler üretilip, yine kursiyerler tarafından bu ürünlerin Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından İlimiz Yat Limanı Polis Karakolu'nun yanında oluşturulan merkezde satılabilir.

Tel:(0242) 249 50 00- Faks:(0242) 249 53 95

14. Cumhuriyet Meydanı-Kalekapısı ve Kaleiçi Düzenleme Projeleri

Büyükşehir Belediyesinin Kalekapısı, Kaleiçi, Eski Valilik Binası yerine inşa edilen Kent Parkı, Demirciler ve Sobacılar Çarşısı vb. proje uygulamaları ile şehrimiz yeni bir görüntüye kavuşmuş ve kentin tarihi mirasına

sahip çıkılmış bulunmaktadır.

Örneğin yakın tarihte araç trafiğine açık olan Cumhuriyet Caddesi- Vakıflar Bölge Müdürlüğü (Belediye İşhanı) arasındaki yol güzergahına çok ferah, otantik ve estetik park, unutulmuş eski oyun figürleri, oturma kanepeleri ve yürüyüş yolları yapılarak şehrimize bir prestij kazandırılmış bulunmaktadır.

15. Demirciler İçi - Sobacılar Çarşısı

İlimizde Büyükşehir Belediyesi tarafından çok güzel projelere imza atılmakta, bu çerçevede, Kalekapısı-Doğugarajı Düzenleme Projesi kapsamında mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait ve Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğü koordinesinde yukarıdaki resimde görülen eski "Demirciler Çarşısı" yıkılarak aşağıdaki foğrafta görüldüğü şekilde yerine yenisi yapılmaktadır.

Demirciler İçi'nin Öte Yüzü ³⁹⁶

Antalya kent içinde "Demirciler İçi" denen yerde bulunan (yıkılan) ve kalaycı, sobacı, bakırcı gibi diğer geleneksel zanaatların da icra edildiği çarşıdaki dükkânlar Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait ve kiralama suretiyle kullanılıyor. Bu dükkânlar 1937 yılında yapılmış. İlk önce dedesi burada çalışmaya başlamış, sonra babasına kalmış, babasından da Muzaffer Usta'ya. Dükkânların kirası bugün 300 TL. Şehrin merkezinde bir dükkân için bu paranın çok olmadığını, ancak o ka-

396- *Derleyen: Öznu TANAL - Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü-Folklor Araştırmacısı

Kalekapısı, Beştaş Oyun Figürü-(Foto: A.Kerim ATILGAN)
dar kazanamadıkları için kirayı ödemekte güçlük çektiklerini söylüyor.

1977-78 yıllarında bu çarşıdaki zanaatçıları ustalık belgesi alabilmeleri için sanat okuluna kursa göndermişler. O gün 80 yaşında olan ustalar da gitmiş. Amaç onlara bu konularda bilgi vermekmiş. Muzaffer Usta kursta kendilerine ders veren hocaya "Çeliğe nasıl su verileceğini" sormuş. Öğretmen onların ustalığını bildiği için onlara;

" – Sizin caminiz Balbey Camii'nin arkasında mı? " diye sormuş. Onlar da " Evet " demişler.

" – Biz bırak çeliğe su vermeyi anlatmayı, elinize su bile dökemeyiz. Sizin sanatkârlığınızı biliyoruz ama devlet hizmeti, kanun, yol yordam böyle emrettiği, size belge verebilmek için sizi buraya çağırdık, özür dileriz" demiş.

Şimdiki çeliklere değil ama bundan 30 – 40 sene öncenin çeliğine kendilerinin verdiği suyu bırak sanat okulundan yetişenleri, değme ustanın veremeyeceğini iddia ediyor. Diğer yandan bugünkü modern teknolojiyle de, mühendislerle de boy ölçüşme iddiasında değil, aksine onların bu işe kendilerinden farklı bir estetik duygusuna sahip olduklarına inanıyor. Karabük'te bir demir fabrikasına gitmiş. Orada çalışan mühendis mihmandarlığında çeliğe su verme işlemini izledikten sonra çeliğe bu şekilde su vermenin mümkün olmadığını söylemiş. Mühendis kendisine o çekici hediye etmiş. Döndükten sonra çekici kullanmış. Hakikaten işlediği çeliği zedelediği halde çekici bozulmamış. Ama diğer yandan zamanında kendilerinin "Ava-

Eski Sobacılar Çarşısı (Foto:Öznur TANAL-23/05/2007)

danlık" denen ve ağaç kesmede kullanılan nacak (balta), tahra gibi aletlerin ağızını arabaların "Grant" denen bölümünden yaptıkları sırada onun hangi suda kırılıp kırılmadığını çok iyi hesapladıklarını ve yaptıklarını, o nacağı kullanan köylünün kendilerine dua ettiğini söylüyor. Ama şimdiki teknolojinin estetiğini ve ürettiklerini de takdir ediyor.

Ustaya göre estetik herhangi bir şeyin esnemesi, bu işte ise demirle çelik arasındaki sertlik derecesi. Demir veya çeliğe su verme işi ise, hammaddeyi su ile sertleştirerek kullanım amacına uygun hale getirmek, işlemek demektir. Demir bir aletin ağızına çelik konabildiğini, hiçbir ustanın demiri çelik yapamayaca-

ğını söylüyor.

Mesleklerinin pirinin Hz. Davut olduğunu söyleyen Muzaffer Körük (Soyadı bu çarşıdaki birçok esnaf gibi, meslektan dolayı verilmiş.) 57 yaşında (1948) bir demirci ustası. Evli, üç çocuklu. 10 yaşına kadar kısmen, 10 yaşından sonra sürekli olarak baba ve dede mesleği demircilik işi yapmış. Gözü başka bir iş görmediği, eskiden demircilik çok geçerli bir meslek olduğu için başka mesleğe atılmak aklının ucundan geçmemiş. İlk ve tek ustası olan babası üç oğlundan "eli en yatkını olduğu" için O'nun sıcak demirci olmasına karar vermiş. Diğer iki kardeşten biri sobacı, diğer soğuk demirci olmuşlar.

Yeni Demirciler Çarşısı-Foto:A.Kerim ATILGAN-(30/04/2010)

40 yıl önce bu işe çok rağbet olduğu için 3 kardeş yanlarında 2'de kalfa çalıştırıp 3-4 evi bir dükkandan geçindirirlermiş. Babanın vefatından ve kardeşlerin ayrılmasından sonra tek başına kalan usta bugün Bağ-Kur emeklisi olduğu halde kıt kanaat geçindiğini, yaptıkları işin artık para etmediğini söylüyor.

Dedesesi, kendisi 4 yaşında iken ölmüş, ustası babası. Bu işin, babanın sabrı ve şefkati yanında disiplini ile öğrenilmesinin bambaşka olduğuna ve başka birinden bu kadar iyi öğrenilemeyeceğine inanıyor.

Geleneksel tedavi yapan ve ocak denen kişi ve aileler gibi bir "el alma" töreni yapılmazsa da yaptıkları her işle ve öğrendikleri inceliklerle manevi olarak babadan el almış olduklarını söylüyor. Babası 57 yaşında katarakt nedeniyle göz ameliyatı olup bu işten çekilince ocak işini üstlendiğinde o, 17 yaşındaymış. O zaman çarşı esnafı ; "Babasının elini aldı" demişler.

Demircilikte "Kumanda etmek" denen ve tamamen o işi yapan insanların refleksine bağlı olan bir işlemlerle kızgın demir çekiçle dövülür. Günümüzde bir ya da iki kişinin zamanlı ve dönüşümlü olarak yaptığı bir iştir bu. Muzaffer Amca eskiden bu işi 4 hatta 5 kişinin birlikte yaptığını söylüyor. Demirin nasıl dövüldüğünü bilenler çok ritmik, adeta matematiksel bir hesap gerektiren bu işi bu kadar insanın aynı anda yapmasının imkansız denecek kadar zor olduğunu da bilirler.

Eskiden kuyumcular hacca gidecekleri zaman gelip paralarını demircilerle değiştirirlermiş. Bu kuyumcunun bileğinin hakkıyla elde ettiği kazancın helal olduğunun başka esnaflarca da kabul edilmesinin bir örneği olarak kabul edilmektedir.

İşledikleri demirler yeni olmadığı için malzemelelerini hurdacıdan ya da demir tüccarından ham demir ücretinin yarısına alabilirler. At arabalarının, otomobil veya otobüslerin kullanılmış yaylarından küçük tarım aletleri (çapa, orak, tahra vs.) yaparlar. Böylece hem kendileri ucuza alırlar, hem de vatandaşa daha ucuza malolur. Ancak meslekte önemli olan malzemeden ziyade emektir.

"Başka mesleklerde % 20 karla satılması iyi kazanç demektir, ama biz % 100 karla da satsak verdiğimiz emeği karşılamaz" diyor usta "El emeği teşekkürle ödenmez" sözünü hatırlatarak.

Şimdi ocakları elektrikle ısıtıyor, elektrik olmasa işlerini yapmaları zor. Eskiden en iyi körük Elmalı'da yapılırmış. Ahşap ve gerçek deriden oluşan ve ocağa hava üflemeğe yarayan bu alet bir insan tarafından kullanılmakta, yapılan işleme de "Körük çekme" denmekteymiş. Şimdi bu üfleme işi elektrikle gerçekleştirilmektedir.

Kullandıkları malzemeler şunlardır:

Kenarı tahtadan çakılıp içine toprak doldurulmuş bir ana düzenektir işin temeli. Bunun yan tarafında

ocak yer alır. Ocak aynı köylerdeki ocaklıklar gibi toprak karışımıyla sıvanır ve bir – iki ayda bir bu sıvama işlemi tekrarlanır. Bu yapılmazsa ocak genişler, kullanımı zorlaşır. Ocağın yanında yukarı doğru yükselen ve ateşin çevreye yayılmasını engelleyen duvar olarak, tuğla veya ender olarak sac olabilir. Sacın az tercih edilmesinin nedeni ısıyı fazla yaymasıdır. Üstünde demir dövülen düzeneğe "Örs", kızgın demiri tutmaya yarayan alete "Kısaç" denir. Tezgâhın örsün altına denk gelen yerinde bir kütük bulunur. Bu çekicin daha "koygun" (etkili) olmasını ve daha az ses çıkarmasını sağlar.

Demiri döven çekiçlerin; Karşı çekici, Yan çekici ve El çekici gibi çeşitleri bulunmaktadır.

Antalya'da ve genel olarak Türkiye'de at arabacılığı, nalbantlık, semercilik gibi mesleklerin yok olduğuna, kendi meslekleri gibi saraçlığın da yok olmak üzere olduğundan yakınıyor. Hamut denen ve atın boyun tarafına örtülen deri parçayı yapan tek bir saraç kalmış Antalya'da.

Yeni yetişecek olası demirci çırakları konusunda da pek hevesli değil Muzaffer Usta. Bu mesleğin geleceği olmadığını düşündüğü, çoğu zaman Bağ-Kur emeklisi olduğu halde dükkân kirasını bile karşılamadığı için çıraklarının çoğunu başka işlere yerleştirmiş. Bütün meslektaşları gibi yaşadıkları her olumsuzluktan, yoksunluktan ve kadir bilmezlikten yakınmasına karşın içindeki meslek aşkı denen o cevheri, o çağlayanı engelleyemiyor usta. Küçük yaşında gözünü bu işte açtığı için artık hücrelerine işlemiş işini bırakıp bu yaştan sonra başka iş yapamayacağı için mi yoksa baba yadigarı olduğu için mi, hele köşesine çekilmeyi hiç düşünmediği için mi bilinmez ama mesleğini ve yaşamı böyle kabullenmeyi sürdürüyor. Umutla yanan ocağın başında ter dökmeye, milimetrik hesaplarla, sabırla ve ilahi bir aşkla çekiç sallamaya, yaptığı işe yüreğini katıp kazandığı helal paranın hakkını vermeye devam edecek. Ta ki gözlerinin feri veya demirciler çarşısı'nın son ışıkları sönene kadar.

O'nun, onun gibi emektarların ve ürettiklerinin değerinin yaşarken bilinmesi dileğiyle ayrılıp kentin hengâmesi içine sürüklenirken ustanın çekiç sesleri bir melodi gibi kulaklarımızda çınlamaya devam etmektedir.

(Bkz): Demirciler Çarşısı ile ilgili olarak kitabımızın 2. CİLT – VIII. BÖLÜM 6. GELENEKSEL EL SANATLARI- ANTALYA'NIN EL SANATLARI - Demirciler Çarşısı - bölümünden de faydalanılabilir.

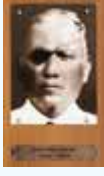
Antalya Büyükşehir Belediyesi Adres: Karaalioğlu Parkı Girişi /Muratpaşa /ANTALYA

Tel: 0242) 249 50 00- Faks:(0242) 249 53 95

Web: www.antalya.bel.tr- E-posta: info@antalya.bel.tr

Hazırlayan: A.Kerim ATILGAN,
İl Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı

e. İlimizde Görev Yapan Belediye/ Büyükşehir Belediyesi Başkanları *

Şerametzaade Zeki Bey (1926-1927)

Tosunzaade Hakkı Efendi (1927)

Dr. Galip Kahraman (1927-1931)

Hüsnü Karakaş (1930-1934)

Lütfü Gökçeoğlu (1934-1944)

Haşim İşcan (1940-1943)

Dr. Burhanettin Onat (1944-1947)

Dr. Vasfi Cankatan (1947-1948)

Seyit Ali Pamir (1948-1955)

Hayret Şakrak (1955-1959)

Ömer Eken (1959-1960)

Turgut Kılıçer (Vali) (1960-1962)

Nuri Teoman (Vali) (1962-1963/1981-1983)

Dr. Avni Tolunay (1963-1973)

Selahattin Tonguç (1973-1980)

Şerafettin Mıhçakan (1980-1981)

Kenan Aktekin (1983-1984)

Av. Yener Ulusoy (1984-1987)

Metin Kasapoğlu (1987-1989)

Av. Hasan Subaşı (1989-1999)

Dr. Bekir Kumbul (1999-2004)

Menderes TÜREL (2004-2009)

Prof. Dr. Mustafa AKAYDIN (2009-...)

*Kaynak: <http://www.antalya.bel.tr-30/04/2010>